

Iskate vsak dan
delati in praznikov.
—
Issued daily except Sun-
days and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški
prostori, 2657 So.
Lawnside Ave.
Office of Publication:
2657 So. Lawnside Ave.
Telephone Rockwell 4904.

LETO—YEAR XVIII. Cena lista \$5.00. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., petek 20. marca (March 20), 1925. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 67

TORNADO PRINESEL SMRT IN GROZO V ŠTIRIH DRŽAVAH

Okrog 25 mest in naselbin v južnem Illinoisu, Indiani, Missouriju in Tennesseeju prizadetih vsled viharja, ki je divjal v sredo popoldne. Osemsto do tisoč oseb je izgubilo življenje in več tisoč je ranjenih. Razdejan je tudi eden rudnik in po prvem poročilu je 20 rudarjev mrtvih. V razdejanih naselbinah—kot je West Frankfort, Ill.—so bivali tudi Slovenci. Zdaj je sezona vetrovnih svedrov.

Benton, Ill., 19. marca. — Številno mrtvih v naselbinah, katere je razdejal tornado večer popoldne, naraste preko tisoč. Po najnovejšem domnevanju je 1265 mrtvih. Število ranjenih doseže 5000 do 8000 in izmed teh jih mnogo umre. Več oseb je zblaznelo. Danes pobirajo mrtlice, ki leže na vseh straneh razdejanih naselbin. Trupla otrok leže milje proč od šole v Murphysboroju, kjer jih je zalotil tornado. Veliko število ranjenec je zgorelo v razvalinah, katere je uničil požar po viharju.

Chicago, Ill. — Silen zračni vrtnec, ki se je najprvo pojavil ob eni popoldne v Missouriju, nato ob treh popoldne v južnem Illinoisu in proti večeru v Indiani, je ubijal in rušil na desno in levo, kamor je dosegla njegova demonska sila. Kjer je vrtnec zadal na poslopja, jih je porušil, prestavljal ali pa zasakal okoli.

Vihar ni bil izredno silen v Missouriju, ampak preden je prešel preko Mississippija, je napravil iz farmerskih poslopj, vasi in mest podrtine. Na svojem potu je bil zračni vrtnec muhast. Dvignil se je od tal in drvil nad hišami in drevjem in se spustil zopet doli na tla, da je podiral hiše in ruval drevje s korenino ali pa lomil najmočnejša debla, kot da so vžigalice.

Preden je prešel v Indiano, se je zopet malo dvignil od tal, narkar se je prekal v dva toka in sicer v severovzhodnega in jugovzhodnega, drveč prek Princetona, Griffina, Owensville in Peaseville. Srečala sta se dva vetrova. Zdolaj je pihal gorak jugozapad, visoko gori v zraku pa mrzli severovzhod. Oba sta bila močna in nesreča je bila tukaj, ko sta se vetrova spopadla in zaplesala v divjem vrtincu, dokler ni mrzli severovzhod zmagal nad toplim jugozapadom.

Prizadete pa niso bile le omejene tri države. Rogovi silnega zračnega vrtnca so segali v državi Kentucky in Tennessee, kjer so širili smrt in grozo. Prizadeta je bila tudi država Alabama.

V državah Indiana, Illinois in Missouri je bilo po sedanjih poročilih ubitih 829 deset, ranjenih pa 2,874. Najhujše je prizadeta država Illinois. Na pr. West Frankfort ima 100 mrtvih in 850 ranjenih, Murphysboro 200 mrtvih in 300 ranjenih, De Soto 140 mrtvih in 100 ranjenih, Near Carmi 100 mrtvih, število ranjenih ni naznanjeno. V Indiani je bilo najbolj prizadeto mesto Princeton, ki ima sto mrtvih in 200 ranjenih. V okraju Sumner, Tenn., je bilo ubitih 23 oseb, v Littlevillu, Ala., ena oseba, v Kentuckyju pa osem oseb.

Okoli devete ure zvečer je radidjo naznanjal mestu in okolici strašno katastrofo in klical zdravnike in bolniške strežnice, da se prigrisajo prostovoljno za rešilno akcijo. Okrog polnoči sta se dva vlaka z zdravniki, bolniškimi strežnicami in potrebno opremo odpeljala iz Chicaga na mesto katastrofe.

V West Frankfortu in Murphysboru so bile potrte kar cele vrste hiš. V Murphysboru je vihar podrl šolo in poslopje je pokopalo pod sabo 250 šolarjev. V De Sotu je vrtnec ravnotako zrušil šolsko poslopje in od 250 oseb, ki so bile ob času katastrofe v njem, je ostalo samo osem nepoškodovanih.

Ljudje v prizadetih mestih so kljub silnemu viharju bežali peš in v avtomobilih v bližnje vasi.

Velike katastrofe v mnogih krajih sveta

Požar v Tokiju uničil 3000 hiš; mesto zgorelo na Portugalskem; poveljenj pometa treje največje mesto v Peruviji; potres na angleških otokih.

Tokijo, 19. marca. — Veliki požar je večeraj uničil severovzhodni del Tokija. Zgorelo je 3000 hiš, 20,000 oseb je ostalo brez strehe in škoda se računa na pet milijonov jenov. Gasilci so imeli težko delo, ker je radi velike suše zmanjkalo vode v rezervirjih. Vojaške čete, ki so pomagale pri gašenju, so z dinamitom razdrle poslopja v svrhu, da preprečijo razširjanje ognja. Požar je prišel v neki tovarni in vsled suhega vremena ter vetra se je naglo širil. Sele sinodi je bil ožen pod kontrolo. V mestu je velika zmešnjava. Sinodi so poročali, da je več ljudi zgorelo, toda podrobnih informacij še ni.

Lisbona, Portugalska, 19. marca. — Požar je večeraj uničil mesto Furadouro na severnem Portugalskem; 500 hiš je v pepelu. Lima, Peru, 19. marca. — Trujillo, tretje največje mesto v Peruviji, je danes pod vodo radi silne poplave, ki je večeraj sledila velikim deževnim nalivom. Prebivalci so zbežali na bližnje višine, toda bati se je, da je mnogo oseb utonilo. Škoda je ogromna.

London, 19. marca. — Večeraj popoldne se je dvakrat močno zemlja stresla na otokih v angleški ožini. Prebivalci pravijo, da tako hudega potresa že ni bilo tamkaj mnogo let. O kaki posebni škodi ni poročil.

Cena pšenice še zmirom pada

PADLA JE NA \$1.51.

Tako se glase poročila z meštarskega polja.

Chicago, Ill. — Borzna poročila govore, da se mešetarji, žitni spekulanti in drugi, ki rajajo okoli zlatega teleta na borzi, še niso ymirili. Cena za bušel majake pšenice je padla od pondeljka zjutraj kar za 13½ centov.

Kupčije na borzi so pričele v torek po \$1.60 bušel pšenice. Kmalu je pričela padati cena in je padla na \$1.54. Na pozorišču so nastopili drugi spekulanti in pričeli so gnati ceno navzgor. Posrečilo se jim je nagnati ceno na \$1.57. Spreten maneuver je pa pogljal zopet ceno doli in borza je zaključila s ceno \$1.51 za bušel majake pšenice. Od pondeljka dopoldne do zaključka borze v torek zvečer se je cena znižala za 13½.

Julijaki pšenici je predla še bolj trda. Ob zaključku borze je bila cena za bušel julijake pšenice kvotirana z \$1.37. Igra sama pokazuje, kako se borzni spekulanti igrajo z najvažnejšim živcem za ljudsko prehranitev in z interesi farmerjev.

To je čisto navadni borzni pojav, da prične pšenična cena plezati navzgor, ko so spekulanti pokupili pšenico. Dokler je pšenica lastnina farmerjev nima cene. Visoka cena se navadno drži do spomladi in ko se bliža poletje prične padati. Včas jo spekulanti še enkrat naženejo navzgor, preden pride čas žetve, da nato cena toliko hitreje pada.

Noben kapitalističen list se ne zgraža nad temi spekulantskimi potezami. Njim so take poteze nekaj pravilnega, dasiravno na tisoče ljudi zaigra svoj denar, obenem podražujejo ljudstvu kruh in skrb, da farmer ne prejme pravične cene za svoje produkte.

Na motorciklu po Afriki. Capetown, Južna Afrika, 19. marca. — Časnikar Fuller se je danes podal na pot z motorciklom čez ves afriški kontinent od Capetowna na skrajnem južnem koncu do Kaire na severnem koncu. Fuller upa, da prevozi 6000 milj dolgo pot v treh mesecih.

SVETI PROFIT ZOPET V NE- VARNOSTI

PREDLOGA ZA CEPLJENJE
KRAV S PROTJETIČNIM
SERUMOM NI MNO-
GIM VŠEČ.

Kaj je več vredno: življenje detet ali krav?

Springfield, Ill. — Pred ilinojsko postavodajno zbornico je predloga, ki določa, da se morajo krave podvreči tuberkulinski preizkušnji, ako se mleko od njih prodaja stanovnikom v mestih in vaseh. Ta predloga je seveda izvala odpor pri gotovih ljudih. Človek bi mislil, da bodo o tem vprašanju zaslišani zdravniki in živinozdravniki kot zvedenci in da se bo zakonodajna zbornica ravnala po njih nasvetih. Temu pa ni tako, kajti v današnjem gospodarskem sistemu odločuje vprašanje dobička in ne vprašanje ljudskega zdravja.

Farmerji sami niso edini glede tega vprašanja. Tisti, ki pošiljajo mleko v mesta, da se tam prodaja stanovnikom, niso naklonjeni predlogi iz razloga, ker jih država premalo odškoduje za vsako kravo, ki se ubije, ker ne prenese protijetične preizkušnje. Ako bi država odškodila te farmerje popolnoma za izgubo, bi tudi oni ne imeli ugovora proti predlogi. Drugi farmerji, ki se ne pečajo z mlekarstvom, so pa za predloga.

Boj o tem vprašanju se je zanesel tudi v zbornico. Debata je bila ostra in je trajala do polnoči.

Nasprotniki predloge so se sklicevali na izjavo sodnika Shurtleffa. On je bil zanje avtoriteta, dasiravno nima najbrž zdravniških in ne živinozdravniških študij. Zagovorniki predloge so se sklicali na zdravnike in dokazovali, da je življenje detet v nevarnosti, ako pijejo mleko od jetičnih krav. Dete zavžije z mlekom tudi jetične bacile, ako mleko ni dobro sterilizirano in prekuhanu. Tako pride v nevarnost, da zbolijo za jetiko.

Nasprotniki predloge so kričali, ako se sprejme predloga, pojdejo kmetje, ki se ukvarajo z mlekarstvom, na kant.

Iz debate same je bilo razumeti, da se napravi kompromis. Samoposebica je, da so farmerji upravičeni do odškodnine, dokler je veljaven sedanjí gospodarski sistem, ako jim poberejo krave, ki ne prenesejo preizkušnje. Jasnokot beli dan je pa tudi, da je treba deteta varovati pred jetiko. Ampak še bolj razumljivo je, da je življenje detet več vredno kot pa krav. Zato je treba obvarovati deteta okuženja z jetičnimi bacili, farmerji naj pa prejmejo odškodnino za jetične krave. Dolžnost vseh državljanov je vendar, da pomagajo k zboljšanju zdravstvenih razmer.

Okuženju z jetičnimi bacili so najbolj izpostavljeni otroci delavskih starišev. Bogati stariši imajo sredstva, da kupijo mleko, o katerem so prepričani, da je prosto jetičnih bacilov. Čas je tukaj, da se ne gleda samo na zdravje otrok, ki imajo bogate stariše, ampak varovati je treba tudi življenje delavskih otrok.

Italijani potopili lastno bojno ladjo?

Bari Italija, 19. marca. — Italijani, katerih imena so zamočana in ki zavzemajo precej visoka mesta v politiki, so obtoženi, da so sodelovali z zarotniki, ki so potopili italijansko oklopnačo "Leonardo da Vinci" 2. avgusta 1916 v pristanišču Tarantu. Z ladjo vred je utonilo 26 častnikov in 260 pomorščakov. Čin se je takrat pripisoval Avstrijcem. Afera se bo prala pred sodiščem.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto oblačno in nestalno. Sonce izide ob 5:55, zaide ob 6:01.

Zasuli rudarji so še vedno pod zemljo

Usoda 34 rudarjev v westvirginjskem rovu, da li so živi ali mrtvi, še ni znana.

Fairmont, W. Va., 19. marca. — Usoda 34 rudarjev, ki so v torek zvečer ostali v jami No. 41, Bethlehem Mines korporacije, tri milje od tukaj, še ni bila znana danes zjutraj, dasi je že preteklo 36 ur po eksploziji, ki je razdejala premogovnik in prevrnila "tippie" v 300 čevljev globok šaht.

Reševalno moštvo je ves ta čas na delu, toda pokopanih rudarjev pod zemljo še ni doseglo, torej se še ne ve, da li so živi ali mrtvi. Upanje je, da nekateri so še živi, toda to upanje je zelo majhno. Moštvo je večeraj prodrla 200 čevljev v globočino, a nobenega signala ni slišalo od nikoder. To je najbrž dokaz, da ni nihče živ v globočini. Močan dež, ki se je ulil večeraj, je razpršil množice pred vhomom v jamo, ampak sorodniki — žene in otroci — rudarjev, ki so ostali v jami, so kljub dežju potrpežljivo in z nemo bolestjo v očeh čakali ob policijskem kordonu, da izvedo o usodi svojih dragih.

Sinodi se je raznesla vest, da je policija aretirala tri moške, ki so baje povzročili eksplozijo z "bombami". Rudarji, ki poznajo jamo, se smejejo taki vesti. Eksplozijo je povzročil plin in družba ne odvrne krivde od sebe z nobeno absurdno govorico, da je kdo zanesel bombo v jamo.

Razdejan premogokop je bil od lanskega oktobra obratovan na neunijski podlagi.

Socialisti in fašisti v Italiji so se pobotali

Socialistične in komunistične unije so sprejele pogoje za končanje velike stavke.

Milan, Italija, 19. marca. — Stavka v Lombardiji, v kateri je bilo involviranih 120,000 fašističnih, socialističnih in komunističnih kovinarških delavcev, je končno zaključena. Predstavniki socialističnih unij so večeraj sprejeli pogoje fašističnih unij za poravnanje konflikta.

Intrigirajo pakli- ranje med zavezniki

Italija išče pakt z Anglijo proti interesom Francije, Anglija pa noče tega. — Foch se prepira z diplomati.

London, 19. marca. — Iz diplomatskih krogov je prišla vest, da so med zavezniki nastale nove zapletenosti radi akcije italijanske vlade. Fašistična vlada Italije je predložila angleški vladi načrt sredozemske alijance, iz katere je Francija izključena. Argument Italije je, da ima pravico do plivne sfere v severni Afriki na afriškem teritoriju ob Sredozemskem morju skupne važnosti. Angleška vlada pa je odgovorila Italiji, da ne more sklepati nobenega pakta, v katerem nima Francija enakih pravic. Nato je Anglija informirala Francijo o načrtu in ponudbi Italije.

Iz Pariza javljajo, da se je maršal Foch aprl s poslaniškim svetom radi akcije o razorožitvi Nemčije. Preprič je kriv, da ni poročilo meazavezniske vojaške kontrolne komisije še danes objavljeno.

Kobilice uničujejo polja v Srednji Ameriki.

Mexico City, 19. marca. — Iz Guatemale in San Salvadorja poročajo o strašnem navalu kobilic, ki uničujejo polja na milje daleč. Celi distrikti so že puščava in dežele so v nevarnosti lakote. Oblaki kobilic so se pojavili tudi v Mehiki in ogrožajo teritorij 800 milj razdalje ob pacifičnem oceanu. Mehika vlada je odredila energično akcijo za boj s kobilicami.

STAVKA 20,000 KROJAČEV JE KONČANA

GOSPODARI SO IZJAVILI,
DA VPOŠTEVAJO NJIH
ZAHTEVO.

Vsled stavke je bilo zadržanih 75% naročil na pomladanske obleke.

New York, N. Y. — Več ko dvalet tisoč krojaških delavcev, ki izdelujejo ženske pomladanske obleke, se je vrnilo na delo, ker so gospodarji pristali na njih zahtevo, da plačajo razliko med minimalno mezdo in ceno za katero so se pogodili kontraktorji. Stavko je vodila organizacija Ladies Garment Workers Union in stavka je ustavila najmanj 75 odstotkov naročil na ženske pomladanske obleke.

Obdržavale so se številne konference med gospodarji, delavci in kontraktorji. Po teh konferencah so gospodarji odgovorili, da hočejo izvesti minim. mezdo vsaj do 40% pri vsaki obleki. Odklonili so predlog unije, po katerem bi mezdni komitej uravnal mezdo. Gospodarji in kontraktorji bodo še vnaprej določali ceno za obleko, delavski zaupnik bo pa lahko primerjal ponujano ceno z minimalno mezdo, nakar bo zaupnik ceno sprejel ali pa odklonil. Mešetar bo določil ceno za 60 odstotkov dela, za katerega niso določene cene. Delavci smatrajo te koncesije za svojo zmago.

Hrvaška je orošana pred- stavništva

Skoraj pol Jugoslavije bo brez reprezentantov v zbornici, če skupščina izključi hrvaške republikance.

Dunaj, 19. marca. — (Poroča A. R. Decker, Chicago Daily News.) — V Jugoslaviji je velika razburjenost. Verifikacijski odsek nove skupščine v Belgradu je ustregel Pašičevi vladi in zavrgel poverilnice 61 poslancev hrvaške kmečke republikanske (Radičeve) stranke. Vseh poslancev te stranke je 68.

Ako skupščina odobri sklep verifikacijskega odseka, tedaj bo brez malega cela Hrvaška orošana predstavništva in skoraj pol Jugoslavije bo brez zastopnika v parlamentu. Z izključitvijo hrvaških poslancev bo opozicija v skupščini zelo neznaatna in brez vsake moči.

Nikola Pašić, 84-letni premier, vodi kampanjo proti opoziciji. On trdi, da hrvaški, slovenski, bosenski in črnogorski federalisti ogrožajo državo. Opozicija pa pravi, da ofciraka kamarila v Belgradu vlada Jugoslavijo.

Radlič in drugi hrvaški voditelji so še vedno v ječi.

Generalni izpor delavcev na Danskem in Švedskem

Danski kapitalisti izprli več ko 100,000 delavcev.

Kopenhagen, 19. marca. — Generalni izpor delavcev po vsej Dansk je danes pričel, ko so zastopniki delavskih organizacij večeraj odklonili kompromisne pogoje delodajalcev glede mezde. Okrog 50,000 delavcev je danes brez dela in to število se več kot podvoji do sobote.

Istočasno je prišla vest iz Stockholma, da so magnetje izprli delavce v velikem številu industrij na Švedskem.

VLAK SKOČIL RAZ TIR.

Več oseb mrtvih. Springfield, Mo. — Osozni vlak šte. 105 je blizu South Greenfielda na železnici Frisco skočil raz tir. Poročilo govori, da je bilo več oseb ubitih. Postaja se nahaja petnajst milj od tukaj.

Agitirajte za "Prosveto"!

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cincin \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Marec 21-1925) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ZA RUDARJE V KENTUCKYJU PRIDE KMALU DOBER PODUK.

Na Muhlenbergovem premogovem polju so premogovniški podjetniki lovili rudarje s prav navadno vado, ki je napravljena po principih kapitalizma, boljše povedano manchesterskega liberalizma, ki je oče kapitalizma. Pripovedovali so rudarjem, da bodo imeli stalno delo, ako privolijo v znižanje mezde. Premogovniški podjetniki so najeli seveda svoje agente, ki so toliko časa pripočevali in sugestirali to vado, da so rudarji prišli zanj. Unijski premogovniki so se spremenili v neumijske in rudarji delajo za nižjo mezdo.

Komaj so rudarji pričeli dobro delati, se je pokazalo, da so morali premogovniški podjetniki ponuditi premog na javnem trgu. Naročila, o katerih so premogovniški podjetniki in njih podporniki pripovedovali, da bodo prihajala kar na debelo, so izostala.

Kaj to pomeni? Premogovniški podjetniki subvencionirajo rudarje, da delajo za nižjo mezdo, akoravno ne morejo prodati premoga. Tega pa prodati ne morejo, ker ni naročil nanj. Prodajati ga morajo na odprtem trgu in za ceno pod produkejskimi stroški. Ampak to ne pojde dolgo časa, ako ne pridejo naročila.

Rudarji na Muhlenbergovem polju se bodo naučili, da konkurenčni boj ne prinaša njim stalnega dela in da je zanje brez vsakih koristi. Ako komu koristi, tedaj koristi le podjetnikom.

Ako bodo premogovniški podjetniki zdaj malo izgubili zaradi konkurenčnega boja, bodo želi, ko postane trg ugoden za premog. Takrat bodo povišali zopet cene premoga, ne bodo pa hiteli s povišanjem mezd rudarjem. Ako bodo rudarji hoteli zopet uvesti unijako lestvico, se bodo morali zanje borovati, kot so se morali prvič. To zopet pomeni zanje nove žrtve, novo trpljenje.

Ako hoče delavstvo korakati nepretrgoma naprej v boljše gospodarske razmere, tedaj ne sme nikdar nič popustiti. Kajti jasno je, da se morajo za to znova boriti, kar so popustili, ker podjetniki ne dovolijo ničesar iz prijateljstva do delavcev. Boljše je vztrajati pri pridobitvenih zahtevah ob času neugodne konjunkturi za blago na trgu, kot popustiti od pridobljene mezde, ker stokajo podjetniki, da ne morejo izhajati, ker popustitev od pridobitvev pomeni, da so bili delavci potisnjeni zopet nazaj v stare razmere. In to bodo rudarji na Muhlenbergovem premogovnem polju prav dobro občutili.

Ta resnica velja tudi za rudarje Consolidated Coal kompanije v okraju Somerset v Pennsylvaniji, katerim je kompanija vnila 25-odstotno mezdno znižanje. Kompanija sama izjavlja, da je znižala mezdo dne 12. marca, ko so rudarji odglasovali za znižanje mezde. Stara mezda je bila dolar od tone. Nova bo pa samo pet in sedemdeset centov. To je ena izmed največjih premogovniških družb v deželi. Vzroke je navajala take kot premogovniški podjetniki v Kentuckyju.

Tako stokajo kompanije zdaj, ko znižujejo mezdo. In tako bodo javkale, kadar bodo rudarji zahtevali povišanje mezde. Tudi takrat bodo družbe tarnale, da imajo veliko izgubo, akoravno bodo prodale železniški voz za vozom premoga po povišani ceni. To stokanje je podjetnikom v današnji družbi prešlo v meso in kri.

Semintje se najde kakšna premogovniška družba, ki je izjema. A te so redke kot bele vrane. Zato izjeme potrdijo, da je pravilo pravilno.

Rudarji se lahko zaneajo le na svojo organizacijo. Dokler ji bodo ostali zvesti, se jim ni treba bati, da se bo poslabšal njih življenjski položaj. Kakor hitro zapuste organizacijo, so v nevarnosti, da jih premogovniški podjetniki potiskajo v vedno slabše življenjske razmere in jih končno porinejo v take razmere, kakeršne so bile v deželi, preden so se rudarji pričeli organizirati. In to se samo od sebe razume. Dokler rudarje vodi ena misel, eno načelo, so močni in nepremagljivi. To pa dosežejo le v organizaciji. Neorganizirani so pocepljeni, njih akcije niso več skupne, vsaka glava ima svojo misel in podjetnikom je igrača nastopiti proti njim in jih poraziti.

SLIKE IZ NASELJIN

Milwaukee, Wis. — Ne morem si kaj, da ne bi navedel nekaj podatkov glede tridejanske dramske slike "Mati", ki se bo vprizorila 22. marca v South Side Turn dvorani ob pol osmih zvečer.

Menda je jako malo poznana ta pretresljiva dramska slika med ameriškimi Slovenci, dasiravno je baš v tej drami pravo ogledalo, posebno za nas tukaj živeče Slovence. Na tisoče in tisoče slovenskih sinov in hčera je zapustilo in zapušča še danes svojo rodno grudo in so se razkropili in se razkropljajo po tujini, po širnem svetu. Največje število teh se je podalo v Ameriko. Zakaj? Ker se nam je domovina dozdevala preubožna, pretesna, premafelnostna in ker nas je vedno tlačila k tlom, namesto da bi nas podpirala in nas navduševala. Mnogo teh došlih v Ameriko je našlo tukaj navidezno srečo in blagostanje, a še mnogo več jih je bilo strašno razočaranih. Mnoge je tujina pokvarila, iztrgala jim vsak nežni čut do vsega, kar je lepega in dobrega, oropala jih ljubezni do zemlje, iz katere so izšli.

A nekoč v življenju vsakega posameznika se porodi spoznanje, da za pravo, trajno in resnično srečo je potrebna samo ljubezen in edino ljubezen. Ne bogastvo, ne čast in slava, po katerih so zahrepeneli in jih tudi mogoče dosegli.

V tem smislu pokazuje ta drama dobre in slabe strani ljudske duše. Pravo in nepravo razumevanje raznih problemov, ki so v tesnem stiku s človeškim življenjem in njega srečo in blagostanjem. Da je ta igra tem zanimivejša, se v njej pokazuje družina Strečkova, v kateri duh tujine razdejal in uničil prav vse. Uboj, žalost, ječa, skrb, nesrečna ljubezen, duševna in telesna smrt, to so temne sence, ki se plazijo okoli družine.

Predno se je dramatični odsek družina "Lilija" odločil za to igranje, se je obrnil k dobremu poznavalcu in cenilcu iger za nasvet. In ta cenilec je odgovoril približno tako: "Igra 'Mati' sem z velikim užitek in zanimanjem prečital. Je nadvse krašana, a tudi tako težko izpeljiva, da se mi zdi, da nima vaš dramski odsek takih moči, kakor tudi ne cela slovenska milwaukee naselbina."

Vzlic temu ne ravno spodbujajočemu odgovoru se je odsek zavzel, da spravi igranje na oder.

In ravno to je menda največji vzrok, da je igra "Mati" med nami tako malo poznana. Zato pa, čitatelji, dramski odsek družina "Lilija" ponovno apelira na vas, pokazite 22. marca vaše odobravanje in zanimanje za igranje s mnogoštevilno udeležbo. S tem boste dali neustrašnemu odseku plačilo in vzpodbudo k nadaljnjemu delu. Torej vsi v South Side Turn dvorani v nedeljo 22. marca na igranje, ki se bo pričela zanesljivo ob 7:30 zvečer. — "Diletant" dram. odb. družina "Lilija".

Buhl, Minn. — Po kratki in mučni bolezni je dne 9. marca umrl John Jugović, član družina št. 314. Pogreb se je vršil 10. marca. Da je bil priljubljen pri članih družina, se je izkazalo pri pogrebu vzlic neugodnega vremena, ki je oviralo ves promet po železnem okrožju 9., 10. in 11. marca. Člani družina so se vseeno polnoštevilno udeležili pogreba. Društvo je darovalo krasni venec v zadnji spomin. Pokojni sobrat je bil doma iz Dol. Kosinj, Hrvaško. Kar je meni znano, zapušča tu v Ameriki dva brata in sestro, v stari domovini brata. Bil je samec. Društvo je izgubilo dobrega društvenika. Zahvalim se vsem članom našega društva za tako veliko udeležbo pri pogrebu. — Max Martz, predsednik dr. št. 314.

Hendersonville, Pa. — O delavskih razmerah mi ni vredno dosti poročati, ker so pod ničlo. Ta rov ne obratuje že 17 mesecev in se še nič ne ve, kdaj se bodo začela sukati kolesa. Tu nas je precej Slovencev, ki vlada lepa sloga med nami. Vsi smo naprednega mišljenja.

Naš sobrat in član S. N. P. J. Louis Laušina je bolehal na roki okoli šest tednov. Hodil je vsaki dan k zdravniku, 5. marca se je tudi namenil iti in brat Mike Tratar je šel z njim. Ko pride do zdravnika in vprašata, kaj misli radi roke, ta reče, da

meta iti v bolnišnico. Odpravita se proti železniški postaji Hills Station: Komaj prideta do pol pota, ga je nesreča čakala v grmovju, ker je bil res grd leden dan. Nesrečen je padel in si zlomil levo nogo nad kolonom. Sedaj se nahaja v Mursey Hospital, Pittsburgh, Pa. Operacijo je imel za nogo 11. marca. Zdravniki izjavljajo, da morajo prst odrezati na roki. Želimo mu hitro okrevanje. — John Nemanič, tajnik društva št. 343.

Milwaukee, Wis. — Čas pustnih šem in maskaradnih veselje je minul, nastopil je resni postni čas. A glej, komaj se človek oddahne od predpustnega vrvenja, že zopet čuti potrebo po zabavi, in sicer po zabavi s pravim vžitkom. Mnogi niso uživali v predpustnih veseljih, zato hočejo kaj boljšega. Čulo se je sicer že večkrat, da ljudje ne marajo iger, ampak da se hočejo prosto zabavati, če gredo na veselico. In če gledamo ta nemir ob vprizoritvi katke igre, si tudi sami mislimo, da je res tako. Ljudje ne znajo vpoštovati vrednosti iger in truda igralcev, kar vzame človeku vse veselje do igranja. Navsezadnje igralec sklene, da ni vredno, da bi se človek mučil z vlogami. Da to v splošnem ne drži, se je pokazalo zadnjič. Komaj so diletantje vzeli malo oddiha, že zagledamo naše male na odru. To pa vije v arca starih igralcev novo veselje do igranja, ko vidijo, da v naselbini še vedno živi želja po igrah. Z večjim veseljem nadaljujejo delo, prireditelj kar mogoče lepih iger ter a tem dati občinstvu istega užitka, ki ga pričakuje od igre. Ena teh lepih iger se bo vprizorila dne 22. marca v S. S. Turn dvorani po diletantih v dramskem odseku družina Lilija. To bo krasna tridejanska drama "Mati". Igra je težka in jo morejo dobro vprizoriti samo izveščani diletantje kot so pri odseku družina Lilija. Igra "Mati" je bila sicer že enkrat igrana v Milwaukeeju, in kdor jo je posetil tedaj, je odhal domov z željo, videti jo še kdaj. Iz tega razloga se vprizori igra to leto zopet. Zatorej v upravičenem upanjem pričakujemo videti tudi letos vse stare posetnike igre in zraven še veliko novih, tako da bo dvorana napolnjena do zadnjega kotička.

Na avdience 22. marca 1925! — Ljubitelj dramatike.

Forest City, Pa. — Tukajšnji lokalni list "The Forest City News" je prinesel daljšo vest o sedmih mladih ljudeh, ki so obtoženi, da so pred tremi leti, 3. oktobra 1921 napadli Burnsa Lyonsa, ga okradli za \$2000 in ga poškodovali, da je malo dni nato umrl v bolnišnici. Policijski načelnik je prejel informacije, na podlagi katerih je aretirati 16 let starega Walterja Kubasa in nekega Turana, ki sta obdolžena, da sta sokriva zločina. Mladi Kubas, ki je najmlajši izmed vseh je izpovedal, da je bil kot straža, ko so drugi ropali. Aretiranca so vtaknili v okrajno ječo. Ne ki Wellica, ki je tudi obtožen, služi pri mornarici, Eagana, drug od roparske skupine je v poboljševalnici in dva druga pa sta nekje na zapadu.

Walter Kubas je izdal zapričeno izjavo, ki razkriva, kako so izvršili zločin. Mike Turano je dotičnega oktoberskega jutra pred več kot tremi leti prišel k njemu in mu povedal, da bodo ropali Lyonsa, za kar je bil še ne trinašlet star Kubas takoj pripravljen. Ko sta se napotila proti določenemu kraju, sta srečala še druge dečke. Šli so v Lyonsov hlev in tam čakali svojo žrtev. Turano jih je učil, kako imajo ropati. Kubasa je poslal na cesto, da je pri steni stražil; Bossik, drugi mladi ropar, je stal pa na drugi strani hleva in stražil. Drugi so šli v hlev. Čez pol ure je prišel Lyons. Stopil je v hlev, Bossik pa je hitro zaprl za njim vrata. Prvi pa je lopnil s kovano zapestnico po glavi, ko je stal pri vratih in takoj planil nanj ter mu pobral denar. Denarnico je takoj vtaknil pod suknjico in vsi skupaj so jo hitro popihali od hleva proti gozdu. Denarnico in zapestnico so vrgli proč.

Zagoneten napad se ni mogel razjasniti, ker se Lyons ni več zbudil iz nezavesti, ko so ga našli v lastni krvi v hlevu in je čez tri dni umrl. Njegova žena je razpisala nagrado tistemu, ki bi dobil zločince, pa bilo je vse zaman.

Bilo je več zaprtih, toda vsi po nedolžnem. Razpisana nagrada

1500 dolarjev ni pomagala najti krivce, dokler se mali zločinec ni sam izdal.

Ravno ta banda mladih zločincev je tudi napadla pred časom rojaka, člana našega društva, Louisa Čebularja. Pobalini so mu pobrali cel plačilni zavitek, uro in verižico. Za ta zločin so bili bandite prijeti, pa so jim dali le milostno kazen. Brat Čebular je dobil svoje nazaj, ni pa dobil povrnjenih stroškov. Izmed mladih banditov ni nobeden Slovencev, čeprav se eno ime sliši bolj po slovensko. — Frank Ratale.

Sheboygan, Wis. — Je precej lepo mesto. Dela tu so različna. Večinoma naši rojaki opravljajo najtežja in nevarna dela. Zasluzek je odvisen od dela in zmoglosti delavca. Vsakdo bi rad več zaslužil kakor drugi. Dobijo se pa med nami tudi taki, da jih zelo pod kožo skrbi, ako vidijo, da si kdo pomaga na boljše, kar bi jaz imenoval za nevoščljivost iz razloga, ker se ne zavedajo, da mora vsakdo za vsak cent trdo delati, ako ga hoče dobiti. Dobijo se med nami nekakani "šmarterji", predstavljaajo se že za nekaj več kot delavce, čeprav še ni daleč čas, ko je tudi njim pela tovarniška piščal, in mogoče ni daleč daleč, ko jim bo zopet. Navadni delavec je pri njih kar nekako zasmehovan in zelo na nizki stopnji.

Komur že čas dopušča hoditi po hišah, bi mu priporočal, naj bo nekoliko bolj dostojen, naj govori kar je prav in res. Nikakor se mi ne vidi dostojno od osebe, katera se povzdiguje s svojo zmoglostjo nad druge ljudi, da jih še opraviča in jim še slabše želi, kakor se jim že godi. Priporočal bi, da je dobro stvar poprej premisliti, ne kar tjavendan se toliči po praih in se sigurnega delati napram vsem nesrečam. Nekje je zapisano: Ne želi mu slabo, ako mu ne moreš storiti dobro, ako hočeš, da boš spoštovan. Teh par besed bi zelo priporočal nekaterim tukajšnjim "šmarterjem", da se po njih ravnavajo. Tudi ni lepo od delavčeve žene stikati po hišah in opravljati ob nedeljah, pa se z bobom spravljati. Pomisliti samo malo na preteklost, potem pa v ogledalo pogledati, pa bo videla vse ono, kar sedaj o drugih govori. Nato pa metlo v roke in vsak sam pred svojim pragom pomesti smeti, ki jih je povsod dovolj.

Čitatelji naj si ne vzamejo v obzeto, kogar se ne tiče. Napisal nisem tega iz nobene hudobije do odkritostnih. — Jacob Menhardt.

Cameron, Ohio. — Delali smo par mesecev kar vsaki dan in celo ob nedeljah, a sedaj pa že le po en dan na teden. Pa naj se s tem preživlja ubogi rudar, posebno tak z družino sedmih glav.

Kaj vse počenjajo gospodje! Znižali so nam plačo za dvajset odst. kompanijsko mezdo pa na \$6.25. Za kopanje s strojem bodo sedaj plačevali po 62 centov od tone, za kopanje s krampom pa po 85 centov. Kar na lahko so to napravili, v par dnevih je bilo vse storjeno. Če bi pa hoteli rudarji, da se plača zviša, premislimo, koliko časa bi trajalo in marsikdo bi moral še iti v zapor. Oni seveda vse lahko napravijo. Kam smo prišli, trpini?

Odkar sem jaz prišel v to deželo, ni še dolgo, se je veliko izpremenilo. Ko je bil zadnji štrajk leta 1922, je bilo vseeno še videti kaknega organizatorja, a sedaj pa še tistega ni, da bi človek vsaj vedel, kam se mu je obrniti. Mi ne gremo naprej, ampak nazaj. Čez čas nas bodo še z bičem tepili, kakor se je godilo v preteklosti, ko je za zajtrk in kosilo pel bič, za večerjo pa so šli spat. Tako bo z nami, ker si nečemo pomagati sami.

Pozdrav naprednim delavcem. — M. Š.

NAZNANILO.

Bellaire, Ohio. — Jugoslovanska delavska, politična in podporniška društva sklicujejo protestni shod proti belemu terorju v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v nedeljo dne 22. marca v Miners Temple, Bellaire, Ohio. Začetek je ob 1:30. Na shodu bo govoril Jos. Rajnovich. Shod prirejajo okoliške organizacije R. S. A., društva S. N. P. J., N. H. Z. in S. S. S., zato pojdimo na shod vsi. — Tajnik društva Slovenski bratje št. 234.

ŽARKOMET

Znamenja.

Z juga se vračajo ptičke. Vsi si zapihlija topla sapica. Zena se nosijo slamo na glavi. V lep nočeh mačji koncerti. V Pariz konferenca. V Londonu škandali. V Clevelandu menažerija krik...

Yes, spomlad je tukaj!

Razdeljene "Združene države". Dr. Beneš, češoslovski specialist za evropske bolezni, in načrt Združenih držav Evrope dveh grupah. Če bi Lincoln živel, bi zopet rekel: "A house divided against itself, cannot stand".

Nova kampanja.

Zakaj ne bi bil Pirčev list dnevnik? Žarkomet je za to, da se kampanja za franciškan dnevnik pretvori v kampanjo Pirčev dnevnik. Ta list zaslu da laže vsak dan!

Dobra vest.

Cenjeni K. T. B.! — Pred pet leti sta se tu poročila dva Jugoslovana civilno. Prvi, katoličar je vzel pravoslavno, drugi, ki pravoslavni, pa katoličanko. Ona para živita zadovoljno. Posve na 22. cesto in poizvedite, kaj pravi o tem. — Ljubitelj tvo kolone, Bellaire, O.

Dolar je božji, dinar je vrag. Dragi K. T. B.! — V Glasilo K. S. K. J. čitam, kako je ne govornik pel slavo dolarju, da ameriški denar je edini, ki ma napis: "V Boga zaupamo". Jugoslovanski dinar torej nim takega napisu — kljub temu sv ti može v starem kraju grabi dolarje kakor sveti možaki v ameriki dolarje. — Prijatelj dolarjev, Wauwatosa, Wis.

Se nekaj žarkov na Collinwood. Strelce iz Collinwooda zad vajo v živo. Iz grj zadetih se vijaje klici: "Nehajte, saj lahko pogihamo!" Celostiti pripravljen na "pogilhanje" in sejo "rdečkarjev" bi šel, ampak prepozno je. Torej vsi apostitega na člane, naj protestirajo proti Prosveti, so bili za stonj. Častiti naj si zapomni, da ljudje zdravih oči ne marajo več črnih očal. On sicer imenuje ljudi zdravih oči "lumpe" in diktir našemu društvu, naj jih kaznuje, toda s psokvami in diktir ne bo še nič "pogilhanega". — (Po sklepu na seji bi se morali zdaj podpisati zato, da bi mi črnkarji potem lahko razbili glavo. Jar pa imam rajši črno plko pri društvu kakor razbito glavo, radi tega ostanem) — Sem bijski, Collinwood, O.

Amerikanizem.

Ako imaš denar, imaš kredit. Če nimaš denarja — plačaj gotovini.

Pertinentna vprašanja.

Ali bi bil Jovo Čaruga obešen če bi imel nekaj milijonov dolarjev?

Dogodek št. 14.

Ko sem bila stara 14 let, je zbolela moja mama. Dekla in usmiljenka je nam otrokom ustovala, naj molimo k Mariji in praškemu Jezusu in jima damo milodarov, pa bo mama ozdravela. Z mlajšo sestro vred sem hodila v šolo na Vrtače. Hodili sva mimo križavske cerkve, v kateri je imel praški Jezus svojo kapelo. Vsak dan sva vzeli iz hranilnika po dva dinarja ali groš in nesli Jezusu in vsak dan sva v kapeli izmolili 10 očenšev in ver za mamino zdravje. Moja starijša sestra je pa hodila v Marijino kapelo v cerkvi sv. Jakoba in tam dajala za sveče in olje. Tako smo delale osem tednov in tedaj je mama umrla. Devet mesecev kasneje je umrl še naš oče. Ostali smo sami brez starišev, čeprav smo tako molili. To je vzrok, da sem danes svobodni selna, ne maram nič za cerkev in moji otroci niso krščeni, dasiravno me nekatere ženske radi tega malo po strani gledajo. — Mrs. J. T., Girard, Kans.

Potrpite!

Kontestanti, ki mi pošiljajo "Dogodke", naj potrpe. Do danes je prišlo 50 pisem. Vse, kar je dobrega, pride na vrsto v o smih ali desetih dneh po prejemu. Opozorjam se enkrat na originalnost. Ne pošiljajte narodnih pripovedk in sto let starih "vicov".

E. T. B.

Poljaki in Litvinci zapo- repečojo z orožjem

Poljska vlada je poslala ultimatum Litvincem. Spopad ob meji zadnje nedelje.

Pariz, 19. marca. — Zadnje nedeljo ponoči so se spopadle poljske in litvinske obmejne sile v Sirvintaju, severno od Vite, nato pa je poljska vlada poslala ultimatum Litvincem, da Litvinija takoj umakne svoje sile iz Sirvintaja. Tako je včeraj poročal litvinski poslanik v Parizu.

Litvinska vlada pripravlja protest na ligo narodov. Položaj je kritičen. Druga vest sporoča, da je Poljska pripravila 40.000 vojakov za okupacijo Danziga (Gdansk), ki se izvrši tisti dan, ko Francija sklene garancijski pakt z Anglijo in Nemčijo. Poljska vlada zadnje tedne prevzema vojaške čete z ruske meje na nemško mejo.

MATERE SO VEČJE SUŽNICE KOT SO BILI ZAMORCI.

New York, N. Y. — Margaret Sanger je govorila pred Društvom svobodnomiselnikov, ki je poimenovala kot ustanoviteljica Ameriške lige za porodno kontrolo. V svojem govoru je poudarjala, da imajo matere več otrok, kot jih preneso njih zdravje in finance. Priporočala je, da ko-respondenca, ki prihaja iz vseh krajev dežele, pokazuje, da do-pisovalke ne poznajo porodne kontrole, in da te matere ne morejo skrbeti za vse otroke in za-razdi tega sodi, da te matere ži-ve v hujši sužnosti kot nekoč za-morci. Od 3.000 žen, ki so se obr-nile za informacije, jih pripada 33% k protestantskim veroiz-povedanjem, 32% k katoliškemu veroizpovedanju, židovske žene pa tvorijo 31 odstotkov. Ona je prepričana, da grožnje s peklo in viciami ne morejo ostrašiti žen, da izvedo, kar hočejo izve-deti glede porodne kontrole. Pet newyorških bolnišnic zdaj daje informacije tako, kot jih do-luča postava.

DELAVNO LJUDSTVO NIMA DENARJA ZA OBLEKO IZ NAJCENEJŠEGA BLAGA.

New York, N. Y. — Bančna tiskarja Hicks & Williams v New Yorku navaja kot vzrok, da so britski tkalci v Lancashiru sprejeli zaradi tega znižanje mezd, ker se v bombažni industriji potrebuje komaj dvajset odstotkov vreten, da izvrše vsa naročila. Ameriški bankirji bi seveda radi videli, da tekstilni delavci potrpežljivo in mirno sprejmejo znižanje mezd. V vojnem času se je sukalo v Kitaju, Indiji in na Japonskem po izjavi bankir-jev sedem milijonov vreten. Od leta 1914 so se vretena v ame-riški bombažni industriji po-množila za 6.500.000.

POBOŽNE SESTRE SO PROTI PRISILNEMU PODUKU V JAVNIH ŠOLAH.

Washington, D. C. — Dozdaj je bilo med ljudstvom splošno mnenje, da se redovnice ne bri-gajo za stvari, ki se odigravajo na tem svetu. Praktično življe-nje seveda govori drugače.

Pred najvišjim sodiščem so se zaslišali ustmeni argumenti gle-de ustanovitveni postave, ki določa v državi Oregon, da hodijo otro-ci samo v javne šole od osmega do šestnajstega leta.

Obravnava pa kaže, da tej postavi nasprotujejo tudi sestre sv. Imena Jezusa in Marije poleg drugih zagovornikov farnih in privatnih šol. Gotovo je bila bo-ja volja, ako so zakonodajci gla-sovali, da morajo otroci hoditi do šestnajstega leta v državne šole. Zakaj se neki vpirajo božji volji, ki je tako jasno izražena v glasovanju postavodajcev?

NESREČA SLOVENSKI DRUŽINI.

Johnstown, Pa. — Viljem Heršič, enoletni sin Franka in Ane Heršič iz bližnjega Dunja, morda izgubi levo oko radi koščka ste-klja, ki se je otroku zapil v oko. Dete se je igralo s steklenico "ketchupa" in pri tem se je ste-klenica razletela v drobce fer-mentirane vsebine in vsled stekleni-ke prišel otroku v oko. Otroci se na-haja v bolnišnici.

GENERAL HELMICK ZOPET V OSPREDJU.

Washington, D. C. — (F. P.) — Generalni major Helmick, ar-madni nadzornik, ki je nedavno pripovedoval na konferenci pro-oti radikalnih društev, da "je bil Nemec Karl Marks pravi povzo-ročitelj francoske revolucije", je zopet na površju.

Zdaj je nastopil pred Mestnim ženskim klubom, ko je prireditelj dan. In prestrašenim žen-am je odkril nekaj strašnega. Povedal jim je, da je mladinsko gibanje v ameriških šolah in na učiliščih prikrit socializem. Ko je podal to razkritje, je pričel razkrivati še strajnejšo reč — boljševizem.

Gena. Hermine Schwede, taj-nica Narodnega društva za u-stavno vlado, ga je podpirala. Gle-de mladinskega gibanja v deželi in je priporočila kot od pomoč prislilni poduk o ustavi v šolah.

Zbornica je v zadnjih urah zborovanja sprejela massachu-settsko predlogo, da se v šolah podučeje ustava. Predlog kon-gresnika Huddlestona iz Alaba-me je bil poražen, ki je priporo-čal, naj se prvo uči izjava neod-visnosti, ker je vpostavila našo narodno eksistenco.

SEN. KING ŽELI RUSIJO NA KONFERENCI.

Washington, D. C. — Senator King zdaj predlaga, da se tudi Rusija povabi na razorožitveno konferenco v Washingtonu. Nje-gova resolucija za sklicanje kon-ferenca je bila sprejeta kot do-datek k proračunski predlogi. King meni, da povabilo Rusije na konferenco lahko nima nič o-pravitve s pripoznanjem Rusije. Po njegovem mnenju se Rusija povabi in mirna Bosna, ker je ona ključ do vzhodne Evrope in zapadne Azije. Francija še vedno nasprotuje sklicanju konference za znižanje pomožnih mornariških ladij. Njeno nasprotstvo ni odnehalo. Tako se sliši v oficijelnih kro-gih.

FALLOV ZET JE ODKLONIL PRIČANJE.

Cheyenne, Wyo. — Pri tea-potski obravnavi se je odigral zanimiv dogodek. M. T. Everhart iz Puebla, Colo., bankir, zem-ljiški veleposelnik in Fallov zet, je odklonil pričanje, ko ga je advokat za vlado pozval kot pri-čjo, da izpove kar mu je znanega o transakcijah z obveznicami, ki jih je v smislu obtožnice dal Sinclair Fallu. Vladni zastopnik je po izjavi izrekel, da ustavi zašli-ševanje prič, ker je vlada dopri-nesla dokaze za svoje trditve. Advokat tožene stranke je nato predlagal, da se v zapisniku črta vsa evidenca, ki se nanaša na menjavanje obveznic med Sin-clairjem in Fallom. Sodišče je predlog zavrnilo.

V NEW BEDFORDU SO ZA- STAVKALI TKALCI.

New Bedford, Mass. — V Beil-dovi tovarni je zastavkalo so petdeset tkalcev, ki so člani or-ganizacije American Federation of Textile Operatives. Tkalci za-htevali dvajset odstotkov povi-šanja mezd. Oni izjavljajo, da je nova plačilna mera za delo od kosa znižala zaslužek za deset odstotkov.

Nov diktator prihaja v Španiji.

Pariz, 19. marca. — Iz Madri-da prihajajo vesti, da se general Avenido, civilni governor v Bar-celoni, pripravlja na puč proti sedanjemu diktatorju Primo de Riveru. Avenido je izkoristil Primo de Riverovo odsotnost — zadnji je že nekaj mesecev v Maroku, kjer vodi vojno z rebel-nimi Rifljanci — in je baje pri-dobil na svojo stran 100.000 mož narodne žandarmerije in organi-zacijo španskih fašistov v Bar-celoni.

HOTEL — TORIŠČE BOGATI- NOV POGOREL.

Palm Beach, Fla. — Ogenj je uničil znani Breakerjev hotel in manjši Palm Beach hotel. V ne-varnosti je bil ves severni del mesta, ki služi za igrišče in tori-šče bogatinom po zimi.

Govorice se slišijo, da je zgo-relo tudi nekaj oseb, starčkov in otrok. Škoda znaša okrog štiri milijone dolarjev.

Agitirajo za "Prosveto"

Kulturni boj v Česko- slovaški

Praga, 27. februarja. — Pred kakimi štirimi tedni so namreč izdali slovaški škofje pastirsko pismo, ki pravi, da se ne sme pri-pustiti k spovedi nobenega ka-toličana, ki je organiziran pri socialističnih in komunističnih organizacijah, in v katerem se grozi z nadaljno kaznijo izobče-nja vsakemu socialistično orga-niziranemu katoličanu.

Radi tega pastirkega pisma se bje sedaj v češkoslovaškem časopisu že štiri tedne hud boj. Svobodnomiselné češke stranke, predvsem narodni socialisti, za-htevali najstrožje kaznovanje škofov in duhovnikov, ki so raz-širjali to pastirsko pismo. Dolži-jo jih prestopki proti zakonu za pobijanje terorja ter zahtevajo takojšno ločitev cerkve od drža-ve.

Nemški socialni demokrati so vložili v parlamentarno inter-pelacijo, v kateri se istotako za-hteva najstrožje kaznovanje škof-ov ter takojšna ločitev cerkve od države. O tej interpelaciji se bo glasovalo dne 5. marca v pa-lamentu in češki narodni socija-listi so kot vladna stranka izjavili, da bodo glasovali za nujnost te interpelacije. Nasprotno pa je izjavila češka klerikalna ljudska stranka, da ne more pod nobe-nim pogojem pripustiti, da pride v parlamentu do razprave o tej stvari. Češki socialni demokrati pa nameravajo vložiti sami po-dobno interpelacijo. Da bi se ne razbila vladna koalicija, so se v zadnjih dneh predlagali razni kompromisi. Eden teh predlogov se glasi, da pristane vodja češke klerikalne stranke minister Šramek na vladno izjavo, ki obsoja postopanje slovaških škofov, na-dalje da se proti škofom in du-hovnikom, ki so razširjali pastir-ske pismo, uvede kazenska pre-skisava in da se pastirsko pismo takoj preklicuje. Nasprotno pa bi se ostale koalicijske stranke od-rekle takojšnji ločitvi cerkve od države.

Včeraj se je vršila seja poslan-cev in senatorjev češke klerikal-ne stranke, na kateri se je raz-pravljalo o tem predlogu. Ves dan so se tudi vršila pogajanja koalicijskih strank. Da bi se končna odločitev odgodila, so se vladne stranke zedinile, da se interpelaciji nemških socialnih demokratov o slovaškem pastir-skem pismu na seji dne 5. marca ne prizna nujnost. Medtem kle-riki pa predvsem zahtevajo obvezno izjavo, da češki socija-listi ne bodo vložili nujnega in-terpelacijskega predloga glede pastirkega pisma. To zahtevo so socialisti za enkrat odklonili, nakar so zastopniki klerikalne ljudske stranke izjavili, da od-pokličejo iz vlade oba svoja pri-stašna, ministra za narodno zdravje dr. Šramka in pravoso-dnega ministra Dolanskega.

Položaj je v toliko težaven, ker se razbije koalicija vladnih strank, ako ne pride do kompro-misa. O svoji včerajšnji seji je blok poslancev in senatorjev češko-slovaške ljudske stranke izdal komuniké, ki pravi, da je ljud-ska stranka pripravljena še na-dalje izvajati koalicijski pro-gram, pa v sedanjem neugodnem trenutku ne more prenešati nobe-nega pritiska ali groženj. Izvati-krizo koalicije in nacionalne-ga vladnega sistema, ker stremi za tem opozicijska taktika pod krinko skrbi za ustavno svobodo in varstvo države, smatra ljudska stranka kot narodno in državno nevarnost. Ljudska stranka sedanjega položaja ni iz-zvala, pravi komuniké, in tudi ni imela novenega povoda za to, radi česar odklanja odgovornost za posledice. S pastirskim pismom slovaških škofov niso ogrožene ustavne svoboščine, za katere da se ljudska stranka ravno tako zavzema, kakor za svobodo cerkve.

Ali pride do kompromisa med vladnimi strankami, trenutno še ni jasno. Kakor pa vse kaže, se stvar ne bo mirno končala in bo vsekakor sprčo nestrpnosti ka-toliške duhovščine prišla prej ali slej na dnevni red ločitve cerkve od države. Vsekakor bodo pri-hodnji dnevi v češkoslovaškem parlamentarnem življenju zelo zanimivi.

Kot izhodišče iz teže situaci-je se pojavlja tudi projekt, da bi sedanja vlada po odhodu klerikalcev na demisijsko, tamveč

ostala na krmlu kot manjšinska vlada, ki bi v parlamentu skušala dati izglasovati nekatere najnujnejše zakone in prevedla državo preko opasnega položaja.

Vesti iz Jugoslavije

Tragedija slovenske rodbine v Dalmaciji. V Smihel pri Novem mestu je prišlo uradno poro-čilo, da je bil dne 9. februarja v okolici Cetinja v njegovi ba-raki ubit in sežgan v Smihel pri-stojni pisar Anton Pirc, 31 let star, rodom iz Velikega Podlujb-ana. Ubila je bila tudi njegova žena in sedem mesecev stara hčerka. Pirc je bil tamkaj usluž-ben kot pomožni uradnik pri ne-kem šumskem podjetju. Natanč-njših poročil o grozodejstvu še ni.

Umrli v Ljubljani. Friderik Hlebs, rejenc, 5 mesecev. — Hinko Nikolaj Debeljak, invali-dov sin, 3 mesece. — Ana Cibej, abiturientka na učiteljski, 22 let. — Ivan Jamšek, novorojen-ček, 3 dni. — Marija Stojc, že-na mitniškega nadzornika, 43 let stara. — Janez Nepomuk Je-lenc, župnik v pok., 60 let. — Angela Keršič, žena premikalne-ga nadzornika, 63 let. — Josip Burja, posestnikov sin, 20 let.

Iz Trbovelj. — Smrtna kosa. Dne 27. febr. je umrl v rudniški bolnici rudar Ferdinand Šere, ki zapušča vdovo in več nedoletnih otrok. — Težka poškodba. Radi noge so morali prepeljati iz rud-niške bolnice v ljubljansko bol-niico rudarja Alojzija Kogo. — Tepež na Posetju. Na Posetju so navalihi neznani ljudje na ru-darja Antona Bredovnika in ga zabodli z nožem v desno ramo. Bredovnik se zdravi v bolnišnici.

IZ PRIMERJA

Preiskava vlad napovedanega konkurza. V Solkanu pri Gorici čistiti zasut rov, o katerem je že davno znano in ugotovljeno, da se nahaja v njem žila srebrne rude. Strokovnjaki iz Rima so nedavno potrdili istinitost tega dejstva. Zastareli rudnik so že svojčas eksploatirali, a ker se je Avstrijem pred sto leti zdela količina srebra premajhna, se je kopanje opustilo, sedaj je ukre-njeno vse potrebno, da se dobav-ljanje srebrne rude obnovi.

Tatvina v ajdovskem župnišču. Župnika Fona v Ajdovščini so te dni obiskali neznani tatovi. U-kradli so mu nekaj obleke, čev-lje, živila in sploh vse, kar so do-bili pod roko.

Nesreča z zakopano granato. V Tomaševici poleg Komna na Krasu se je igral 5 letni Just Colja na domačem vrtu za hišo. Kopal je z zabijačem v zemljo in je pri tem zadel na granato, ki je eksplodirala z močnim pokom. Just je obelzel krvav na tleh in domači so ga radi težkih poškodb morali oddati v bolnico.

Ford izdeluje letala.

Detroit, Mich. — Prvo letalo v novi Fordovi tovarni za eropla-ne je bilo dovršeno v sredo in zdaj pojde na poskusne polete. Letalo je enokrilnega modela, iz same lahke kovine — mehanice iz aluminija in bakra — in ima prostora za osem oseb. Prostor za pasažirje je zaprt kakor pri avtomobilu sedanskega modela.

PISMA NA POSTI

V Chicago imajo: Anton Berčič, št. 907; Marija Gradišar, št. 939; Kresimir Juretič, št. 961; B. Kaplan, št. 965 in 966; Frank Norkevič, št. 1005; Juro Sobot-ovič, št. 1030 in Obren Stefano-ovič, št. 1033. Pisma dobite na glavni pošti v veži z Adams ce-ste. Poleg tekoče številke povej-te kraj, odkoder pismo pričaku-jete.

Prodaj za informacije

Odgovori na vprašanja.

Staty Fork, W. Va. — O ali-ni knjigi v slovenskem jeziku nam ni znano. Uredništvo Pro-svete tudi ne prodaja knjig. Obr-nite se na upravništvo Proletar-cov na naslov: Proletarce 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Po-sprav!

Slovenska Narodna
Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jedinota
Zaključeno 17. junija 1907.
v dr. J. J. J. J.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODBEK:
Predsednik Vincent Cahnar; podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 102, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolnišniške oddelka Blas Novak; gl. blaginjak John Vegrich; urednik glasila Jaka Zaveržnik, upravitelj glasila Filip Godina.
POBROJNI ODBEK:
Martha Zelenikar, predsednik, Box 375, Harborton, Ohio; Frances A. Tauscher, 3827 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krišman, 12111 B-nington Ave., West Park, Ohio; Mary Udrich, 3823 S. Ridgeway Ave., Chi-cago, Ill.; John Turbell, Box 22, Strabana, Pa.
BOLNIŠKI ODBEK:
Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
OSREDNJE OKROŽJE:
Jacob Ambroski, Box 294, Moon Run, Pa.
VERODNO OKROŽJE:
Joseph Zorko, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE:
Anton Selar, Box 104, Green Kana, na Japonskem.
Frank Kina, Box 399, Chisholm, Minn., na sev. zap.
John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.
Nadzorni odbor:
Paul Burger, predsednik, 648 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Ba-vertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zaja, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Zdržišveni odbor:
Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; John Oren, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olin, 3434 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.
VEROVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6323 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
POZOR! — Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predstavnika se pošljejo: Pred-sedniku S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE KADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVUJE: Bolniška ta-blica S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in bolnišnice pošljejo se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Law-dale Ave., Chicago, Ill.
VSE KADEVE V VEŽI E BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošljejo na naslov: Blaginjak S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Burgerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.
Vsi prisli na gl. poročil odbora se naj pošljejo na naslov: Martha Zeleni-kiar, Box 375, Harborton, Ohio.
Vsi dopisi in drugi spisi, namizila, oglas, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glavnim jedotom, naj se pošlje na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

"HIS MASTER'S VOICE"
Prave, glasne VICTROLE
CENE
od \$22.50 do \$250.00.

Prave Victor plošče ali pa slovenske glasbene plošče, dobite pri nas.

Pišite na: NOVE VICTOR PLOŠČE VSE PO 75 CLEVELANDSKIM PRVEM IN IGRALCEV NA HARMONIKI.

7797 Strunani, Miss Lavache in Miss Udo-vich.—Sirota, Miss Lavache in Miss Udo-vich.
7798 Sv. Lelija, Miss Mimi in Jospina Milavec.—Platinarica, Miss Mimi in Jospina Milavec.
7799 Slovenski ples, Balkan Orchestra. Čukariški kolo, Balkan Orchestra.
7799 Sona Sona, Bariton, Leo Balch.—Ko gromu tres murje, Balch in Sornjak.
7799 Na posoh, polka, rojak Rayer na harmoniko.—Taniška, valček, rojak Rayer na harmoniko.
7799 Urno skakaj, valček, L. Spohok.—M. Anko, harmonika.—Ljubinsko va-selje, šotil, L. Spohok.—M. Anko, harmonika.
Te so plošče, nekaj novcev in vrnitev, plete in izrane od naših Cleveland-skih novčank). Naročite jih takoj, dok jih imamo v zalogi in na polježe.
Za poštnino priložite 30c.

IVAN PAJK,
24 Main St., Cosmograph, Pa.

Velika noč se bliža!

Je še stara navada, da ima vaak rad za pihu kaj boljšega, nekaj kar naprimer dobi pri me-ni, temveč pojeste tamboj vam ugaja, tako vsaj trdijo in mi pi-šejo vsi moji odjemalci širom Amerike. V zalogi imam fine:

- Prekajene klobase po 38c funt.
- Natlačene želodce po 38c funt.
- Prekajene goveje in svinjske jezike po 40c funt.
- Prekajene svinjske šunke 10 do 12 funtov teže po 58c funt.

Pošiljam po pošti ali ekspresu. Poštnino vaak sam plača. Denar lahko priložite s naročnino, ali pa pošljem po C. O. D., poštnem po-zvetju. Pišite na:

JOSEPH LESKOVAN,
610—14th St., D. 1. Racine, Wis.

Člani S. N. P. J. širite svoj list in pridobivajte nove člane.

ALI ČITATE

dobro knjige?

Tedaj naročite knjige Književne matice S. N. P. J.

Cloveku je potrebna duševna hrana kakor telesna. Naj-večje zlo za delavca je neznanje. Cimboj je delavec neveden, temboj ga izkoristajo od vseh strani. Dobra knjiga je naj-večji sovražnik nevednosti in duševne teme. Delavec se mora učiti; vzeti si mora sam, česar mu ni dala revna šola. Citati mora dobre knjige.

Ako ste ukaželjni, če hrepenite po izobrazbi in dušev-nem razvedrilu, ako želite citati povesti iz delavskega živ-ljenja, spoznati nekatere naravne resnice in če se hočete se-znaniti s temeljnimi pogoji angleškega jezika, naročite si sledeče knjige:

Slovensko-angleška slovnica	\$2.00
Zajedalci	1.75
Zakon biogeneze	1.50
Jimmie Higgins	1.00
Pater Malaventura	1.50

Kdor naroči Zajedalce in Zakon biogeneze skupaj, dobi obe knjigi za tri dolarje.

Vse te knjige so lično in trpežno vezane. Poštnina je všteta. Naročilo priložite denar.

Naročila za vse gori omenjene knjige prejema

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawdale Avenue
CHICAGO, ILL.

JAVNA GOVORNICA

(Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.)

Collinwood, Ohio. — Čudna reklama pobožnjakov se je razjasnila šele danes, ko imamo v rokah clevelandsko A. D. Vedeli smo, da so za to reklamo manevri, zvezani z gromom in bliskom. Tudi takozvana toča ni izostala, pa ne po naši materi zemlji, temveč po posameznih glavah, ki so toliko odkrite, da ne marajo povzdigovati hinavščine in pripoznavati reanico, katera jim je najsvetejša. Spomnimo se, kakšno reklamo so delali ob času njihovega cerkvenega shoda. Neki tajnik je takrat baže poveril palico svetega Jožefa, za katero so delali reklamo, da bo zopet ozelenela. Čudo vseh čudes pa je koncem tolike reklame bilo, da je ozelenel samo njihov voziček v trgovini. To samo povemo, da se ne pozabi, kam so sedanji manevri usmerjeni.

Gospod pogrebnik dela reklamo za ustanovitev novih družtev. Kot predsednik katoliške

jednote je pripravljen dati "ameriške svobodne koncesije", ne oziroma se na to, kaj določajo pravila njegove katoliške jednote. Kalinom je pač treba nastavit vado, da se vsedejo na limanice. To je pogrebniška taktika. Veliko članov — veliko dolarjev! Pa magari če se jim jutri odprejo oči in se ujeti zopet izmuznejo iz njegove jednote.

Pogrebnik dela reklamo za svetega Jožefa v Collinwoodu. Da, vedeli smo o njihovi reklami, ki se je pričela delati v naši naselbini proti vsemu, kar je naprednega. C. kr. uradniki, ki se še danes nazivajo "cesarski kraljevi", so pa tudi takoj pripravljene v slučaju puča prevzeti komando nad sodrgo, ki bi ne bila podložna. Oni še žive v tisti črni dobi roparskih Habsburgovcev, kateri so se potegovali za neločljivi tron, da bi večno lahko živeli kot paraziti. Še naš malenkostni žandar smrdi po tem nagnenju. Kunštna glava hoče celo našemu Francetu Prešernu odutjiti muzo, ki drži vzlic vsem protestom klerikalcev laborov venec nad njegovo glavo. Slovar v njegovi pesmi je prinesla Edi-

nost, katera se je okužila od mrliča, ki ga je vzela pod streho, ter se sama nalezla hude jetike, katera se je držala v Jolietu umrlega skozi celih osemindeset let.

Naj razložim vsaj na kratko politiko, ki je bila med kalinskih prvakov v Ameriki. Na eni strani je bil Sušterski z novopodkovanimi škornji, ki so mu jih kupili jolietški Slovenci, na drugi strani pa monsignor Buh, ki se pa ni mogel strinjati s Sušterskevo nakano. Vsak čitatelj lahko več izve, le pogledat naj gre v Buhovo zapuščino, kar bo pronašel vse dnevno zabeleženo. Kdor pa nima časa na razpolago, naj se obrne na prvega tajnika J. S. K. J., Brožiča, ako bo morda on hotel dati pravilne podatke. Bil je uslužben pri K. S. K. J., dokler se ni ustanovila J. S. K. J.

Tudi našega c. kr. žandarja ne smemo izpustiti iz našega dopisa. Podoben je otroku, ki tožari svoje bratce: "Ne, mama, jaz nisem, ta je to naredil..." Po mojem mnenju je prav tako z našim po katoliško izobraženim žandarjem.

Oh, Muza, že sem se bal, da odnesejo tvoje truplo na ohlajski "brick yard", a po daljšem razmotrivanju ti dovolim, da boš še dalje držala venec nad našim Francetom v Ljubljani. Naš pesnik v Collinwoodu je menda poddedoval leksikon, ki ga je imel Noe založenega med staro šaro v svoji barki. Skoro se smemo imenovati srečne, da nas je pesnik opozoril na vsa imena, katera smo že pozabili iz ljudskih pripovedk. Ozreti se moramo na dotični spev le kot raziskovalci resnice.

"Collinwoodska alegorija" bi zaslužila ime "živalsko tuljenje", ker v resnici se tudi ne nanaša na drugega kot živali. Vendar pa se izmed leposlovne zbirke o crknjenih živalih tudi lahko vzame pa verzov, ki bi morda le skovali alegorično kitico, primerno za naš Collinwood:

V središču slovenskem, na vzhodni ravni molimo mi skupno slišati slova teleta, je hita pri hiti po vsej naselbini, saj splošna svoboda se sda nam obeta.

Nastali se v sredi uporni je Mir ki ga je naselil sam črni ludir.

Kritiko žalostnega speva prinesemo v kratkem, kajti naš čas je le, da delamo v tovarni in razsvetljujemo take butice kakor je ravno pesnikova, dasiravno se skriva za sosedov hrbet. — A. P.

RAZNO

Človek čez dva milijona let. Conrad Tharaldsen, profesor naravoslovja na čikaški Northwestern univerzi, je te dni predaval o človekovi prošlosti in bodočnosti. Najprej je pogledal dva milijona let nazaj in slikal človeka, kakršen je bil takrat, nato se je obrnil in pokazal človeka, kakršen bo čez dva milijona let. Pred dva milijona leti je bil človek še zelo podoben antropoidni opici, je rekel Tharaldsen. Človek ni bil nikoli opica, pač pa je bil njen najbližnji sorodnik, ker sta oba imela skupnega deda. Čez dva milijona let bo človek imel veliko, debelo glavo in drobno telesce z drobnimi udki. Nogé bodo zelo kratke in prstov na nogah najbrž ne bo več. Ker bodo vse delo opravljali avtomati, ne bo človek rabil mišic, radi česar se bo telo skrčilo v nerabne rudimente. Čim bolj bo človek grln fizično, tem bolj bo rastle duševno. Vsa njegova moč se bo koncentrirala v možganih in vsled tega bo imel ogromno glavo. Bodoči človek, oziroma nadčlovek, bo torej po naših es-tetičnih pojmih zelo grd. Bolezni in telesnih težav ta človek ne bo poznal. Otroci se bodo spočili in rodili zunaj človeškega telesa — ekto-plazmična teorija — in žleze bodo igrale glavno vlogo. Nadčlovek bo lahko produciral poljubno energične umetnike in intelektualce, pevce in muzikante, veseljake in humoriste, sploh kakršnekoli značaj, tip in temperament bo hotel s pomočjo žlezne kontrole. Profesor Tharaldsen je tudi dejal, da vsaka človeška semenska celica ima v sebi 16,777,216 variacij — različnih značaje — ki so prepučene slučajnemu izboru in razvoju. V bodočnosti bodo te variacije poljubno izbrane.

Književne vesti

Zadruga "Delavsko-kmečka Matica" v Ljubljani je izdala dve lični knjižici v dobrem papirju in z modernimi platnicami: "Deveti januar". Spisal Maksim Gorkij, prevel Vuk. Črtica, ki slika dogodke 1905. leta v Rusiji, ko je pop Gapon peljal delavstvo pred carsko palačo, kjer so delavce sprejele krogle in kosaške sablje. Knjižico, ki šteje 43 strani, krasita dve sliki v tekstu. Cena je 7.50 Din. Dobiva se v založništvu "Delavsko-kmečke Maticе" v Ljubljani.

"Zaprta vrata", spisal dr. Korallnik. Enodejanka, v kateri se na drastičen način slikajo indijske kaste in bramističen vzgled na posmrtno življenje ter borbe najbolj zavrnjenih, ki so brez kaste, za njihove človečanske pravice. V tej knjigi je tudi govor indijskega modreca Svame Vivekanade "Bog in človek". Knjiga stane 7.50 Din in dobiva se ravno tam.

Nemka porodila 27. dete.

Lessau, Nemčija, 18. marca. — Zena navadnega delavca z imenom Becker v tem mestu je posekala vse rekorde v Nemčiji, ko je večerj porodila sedemindvajsetega otroka. Enajst otrok je živih, drugi so pa vsi pomrli. Mati je stara 47 let, oče pa 48.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj bratranec Joe Saj, doma iz vasi Knežak, Venezia Giulia. Čul sem, da je nekje v Kaliforniji. Rad bi izvedel za brata moje žene Matija Glažar, doma iz vasi Slavi-na, Venezia Giulia. Ako bosta ta oglas čitala vaju prosim, da bi mi pisala in poslala naslov. Enako prosim rojake, če kdo ve njihovo naslovo, da mi to sporoči. Victor Slavec, P. O. Box 395, Delagua, Colo. — (Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Najiskrenejše se zahvalim vsem mojim odjemalcem za obila naročila. Obenem pa naznanjam, da koncem tega meseca neham s pošiljanjem klobas in mesa. Torej če katerega veseli dobiti še nekaj dobrega, naj hiti z naročilom. Hvala in pozdrav vsem odjemalcem. — Anton Lipold, P. O. Naylor, Mo. — (Adv.)

ITALJANSKE HARMONIKE

Mi izdelujemo in importiramo vseh vrst ročno delane ITALJANSKE HARMONIKE

RUATTA BERNELLI & Co. 617 Blue Island Ave., Dept. 79, Chicago, Ill.

SAMO 6 DNI PREKO

FRANCE - 21. marca PARIS - 28. marca

Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača.

French Line 19 STATE ST. NEW YORK 109 N. Dearborn St., Chicago, Ill. ali lokalni agentje.

DA SKUHAŠ DOBRO PI-VO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vodno le najbolj in najcenejši.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalno živilskih damo primeren posust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O

PRAVI BOLGARSKI ZELIŠČNI ČAJ

H. H. VON SCHLICK The Bulgarian Tea Man

NOVI PRAVILNO IZBRANI NAOČNIKI ZASTONJ

Advertisement for eyeglasses with illustrations of different styles and text describing the benefits of proper vision correction.

FARMA NA PRODAJ

Proda se 80 akrov obsegajoča farma na Willardu, Wis., na njej dve sobna velika hiša, štala za 20 glav živine in hlev za prašiče. Farma je vse ograjena. Polovico izčiščena, drugo je goz in nekaj pašnika. Preko farme teče studenčna voda. Lepa prilika za Slovenca, ki se želi seliti na farmo. Prodaj po zelo nizki ceni, ali pa tudi zamenjam s hišo. Ker jaz se ne mislim v tam seliti, valed boleznj v družini. Za druga pojasnila pa pišite lastniku, na naslov: Andrej Nagode, 530 Cummings Ave Waukegan, Ill. — (Adv.)

ZENITNA PONUDBA

Slovenec — vdovec, star 42 let z tremi bolj odraslimi otroci, stalnim zaslužkom, se želi seznaniti z Slovenko v starosti 25 do 40 let v svrhu ženitve. Prednost imajo ženske naprednega mišljenja in poštenega značaja, tercijskama se pa niti oglasiti ne treba, škoda znamke, katera se brez koristi uporablja. Ponudbe je poslati na naslov: "ZENITNIN," c. o. Prosveta, 2657 S. Lawndale ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

NA PRODAJ JE

v državi Ohio izvrsten in za neseljiv prostor za gazolin postajo, kjer se križata dve državni glavni avtomobilski cesti.

Za vsa nadaljna pojasnila obrnite se na naslov:

P. O. Box 255, Pittsburgh, Pa

Kašelj

oslabuje sistem in je vedno neprijeten. — Tukaj pride na pomoč

Severa's Cough Balsam.

Teži razdraženje, odpravi piščlost sluzov, olajša kašelj in može preprečiti dosti resnih bolezni.

Cena 25 in 50 centov.

Vprašajte vašega lekarnara.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

"Potem vam izpričuje ravno tisti kardinal, Edmundus Maria, comes ab Artz, da se tik ostankov svetega križa nahaja "de Elusadem Virgis Flagel". Kaj pa se to pravi, gospa Marija? To se pravi, da so to ostanki tistih šib, s katerimi so bčlali našega gospoda Odrašeni-ka! Ni li to najredkejša relikvija, katero si grešna naša duša le misliti more! Vam zadostuje ime kardinala grofa ab Artz et Vasseg? Je li mogoče, da bi tak mož lagal? He, signora Maria!"

"Ni mogoče," je odgovorila gospa Dagari-ka, "in že greh je, kaj takega misliti!"

"Bene! Vi ste ženska, nad katero ima Bog s svojimi svetniki svoje dopadajenje. Edmundus Maria dalje izpričuje, da imate v zavitku ostanke "de velo beatissimae Virginis Dei genetricis Mariae"! Tudi to vam razložim, Z eno besedo, ostanke so od obleke prebrazene De-vice Marije, katera nam je Boga rodila! Veste li, kaj to pomenja, gospa!"

"O Jezus! Kaj bi ne vedela!"

"Pa še nismo pri kraju! Kardinal s svojim pečatom dalje izpričuje, da imate v tem zavitku ostanke "ex ossibus S. Andreae Ap. S. Valentini M. et S. Ursulae V. M."

"Kar cela katakombi!" je vpil Ciril Erbež-nik ter s tresočo roko dvignil ošao k ustom.

Z zaničljivim pogledom ga je odpravil svet-nik: "Kdor trdi, da je comes ab Artz et Vas-seg lažnivec, naj to očitno pove! Vam, gospa pa povem, da so v tem zavitku resnični ostan-ki iz kosti sv. Andreja apostola, svetega Valentina mučenika in sv. Urše mučenice!"

"Iz srca verujem!" je zahitela.

"Tukaj pa je dokument," je zavpil Angelo ter vrgel umazan papir pred Erbežnika "ecce, tukaj je dokument! Ne nosi li pečata Edmun-da Marije? He, ni li podpisan po Edmundu Ma-riji? So li kardinali naše cerkve sleparji? Kdor kaj takega misli, naj pove, da vemo, pri čem smo!"

Gospod Ciril Eržbenik, ki so mu veljale te besede, se ni zmenil zanje. Lahkodušno je iz-vlekel iz svoje zaguljene halje veliko pipo, ja natrpal ter kresal gobos da so iskre švigale.

"Vidiš, Marička," je izpregovoril mirno, "sua goba se vsaka rada vžge!"

Gospodinja je gorela: "To je moje, sveti oče?"

"Da, to je vaše, signora Maria," je odgovo-ril Amerikanec ponosno. "Da se spominjate, kaj ste bogato obdarili cerkev v Luizijani!"

"Kakšna sreča!"

Sveti mož je nato nastavlil svoje mreže.

"Ali naša sveta cerkev v Luizijani je še vedno potrebna! Sam Bog ve, kako krvavo po-trebna! Tu imam še nekaj, in morda najdem pobožno dušo, ki kupi to in ono. Cene so itak ponižne!"

Pričel je razkladati svojo robo. Najprej je pokazal kos črnega pajčolana, o katerem je "custode della Santa Casa di Loreto" potrdil, da je bil resnično pritisnjen "alla Sacra Statua Lauretana".

"Posebno, kadar so prasički bolni, je dobro imeti kaj takega pri hiši!"

Dalje je izvlekel zavitek, v katerem so bile kosti sv. Marije Magdalene. Da, ni nihče dvomil o tem, je izdal o pristnosti teh kosti slove-no izpričevalo Nicolaj, Angelus Marija Zandini, imenovan Florentinus, "Sacrorum Apostolici Praefectus".

Oglasil se je gospod Ciril: "To je dobro pri hiši, kadar boleha jo ženske za prismoje-nostjo!"

A kdo je poslušal starega moža, ki je bil tisti večer brezdvajbeno že pil čez mero?"

Angelo Inglesi je zopet kaj novega iztak-nil v svojizalogo. Posebno slavo je pel kostem av. Jožefa a Leonissa in av. Jožefa a Cupertino. Dvoje prav redkih relikvij, katerih pristnost je izpričeval Dominicus de Dominicis, ki je bil, ka-kor znano, Dei et sedis Apostolicae gratia epis-copus Capiensis.

"Čemu je to dobro?" vpraša Ciril Erbež-nik radovedno.

"Proti pijanosti!" se odreže svetnik ogor-čeno.

"Potlej jih ne prodajaj!" je godrnjal stari duhovnik sam pri sebi.

Skoraj bi se bila sprla gospod Ciril in pater

Angelo, da ni vmes posegel Dagarin ter ju po-miril. Gospa pa je izbrala pajčolan, ki je bil pritisnjen k lavretanski podobici, ter kosti obeh Jožefov ter jih drago plačala. Ko se je bil na-jedel, ko je imel denar v žepu, se je pričelo svet-niku domov muditi. Poslovil se je in okrog de-vete ure je odrinil. Tudi teolog je odšel z njim. Ko se je vrhu stopnic poslavljaj pri vdovi, je ta zagostolela:

"Prav sladko spančkajte, Herr Vincenc!"

Dagarin in Erbežnik pa sta še ostala, praz-nila kupe in z domačo materjo ugibala, kako bi se najhitreje skoval zakon med njo in gospo-dom Vincencijem.

Res se je skoval ta zakon! Po veliki noči je bila poroka, in sicer tako na tihem, da nihče ni vedel zanje, ker bi se drugače bilo brez dvo-je v Sempetrsko cerkev navleklo vse polno žensk, katere Špičkramarici niso mogle opu-stiti, da je Bogu lemenatarja ukradla. Zakon je bil srečen. Tudi tisto o vednem devištvu se ni držalo. Prvo leto je sicer poteklo brez zakon-skih posledic, a potem pa so se začele orglice delati in skoraj vsako leto se je kaj malega po-tilo v Špičkramarjevi hiši. Vzlic temu pa je oče Vincencij vzdrževal nekako zvezo z božjo cerkvijo. Pri novih mašah je bil dostikrat po-vabljen, ker si je kot bivši semenišnik štel v dolžnost podpirati novomašnike. Kadar je škof maševal v Šenkjavžu, tedaj tiste maše gotovo ni zamudil. Dolga je škofova maša, in če člo-veka v noge zebe, grozno dolga! Gospodu Luk-manu pa se je zdela vselej prekratka. Ostajal je do zadnjega konca. Posebno tedaj, ko je naš Anton Alojzij postal vladika ljubljanski, ki je bil škof in knez, kakor ga prej ni pozneje nismo imeli, ki ni bil karikatura zavita v hermelin in vijoletni talar, nego pravi škof in resničen knez! Kadar je ta cerkveni dostojanstvenik z vojaško svojo podobo korakal v Šenkjavžu pod divnimi Quaglijevimi freskami ter delil blago-slov in sejal ljubezen iz modrih svojih oči, te-daj je izginil v nič tisti semeniški drobiž pred njim in tisti korarski ostanke za njim! Nekda-njemu teologu Cenetu pa se je topilo srce in pozabil je na cvetočo tolpo svojih otrok, po-za-bl na ženo, ki je neprestano skušala uganiti vsako njegovo željo, in kes ga je obhajal, da je šel v zakon ter postal nezvest mašništvu, ki človeka lahko povzdigne do tiste čarobne višine, na kateri je kraljeval knez in škof Anton Aloj-zij! Da je v cerkvi čital v mašni knjižnici, ki je bila pisana v latinskem jeziku, se pri bivašem bogoslovcu ume sabo ob sebi.

Pa vrnilno se k nedeljskemu večeru pred pepelnico sredo! Okrog devete ure je stal Andrej Drmota, znan tedanji voznik, s svojima konjičema na samotnem trgu za škofijo. Dasi se poštenjak ni rad vozil v mrzlih nočeh, je da-nes le prevzel tako vožnjo, ker se mu je oblu-bilo obilno plačilo.

Na zvoniку je ravno odbilo devet, ko je mi-mo prikrevsal policaj Tomaž Razložnik. Začu-dil se je, da čaka tu voz v samoti. Slutil je kaj nepostavnege, zategadelj je takoj pristopil. Spoznal je prijatelja Andreja.

"Hudika, kaj pa ti tukaj?"

"Naročen sem!" je odgovoril oni na ko-zlu.

"Mar bi ležal v gorki postelji! Ali bi pa pil vino v prvi sobi pri Deteli!"

"Naročen sem!" je zarjul kočijaž.

"Naročen ali ne naročen! Glej, otrok ni-maš, čemu se torej ženeš kot črna živina?"

Ko ni dobil odgovora, je vprašal: "Kdo pa te je naročil, hudika?"

"Kdo neki? Kuharica tistega kardinala v Spitalskih ulicah!"

Tomažu je prešinil največji rešpekt poli-cajske kosti, ko je začul besedo kardinal.

"Boš gospoda vozil?"

"Ej, babišče se hoče peljati do Logatca. Morda gre kaj kupovat za kardinala, ali kar ho-če. Kaj mene briga! Samo da sem plačan!"

"Težko in dobro boš plačan," je pritrdil po-lica, "to je gotovo! Torej kardinalovo ku-harico boš vozil. Na Vrhnikih bo že treba malo na-pajati! Prav! Prav!"

Mož je bil pomirjen ter je odšel.

Kmalu nato je prihitela po Lingarjevih uli-cah kardinalova kameriera. Obložena je bila s culami in raznovrstno obleko. Vse je skrbno od-ložila v voz. Se parkrat je napravila isto pot. Vselej se je povrnila z velikim tovorom, da je Andrej na kozlu kar zdihoval, kam naj se vse spravi. Ravno je dodelala, ko se izza škofovih hlevov kot nočna senca priklati pater Angelo,

[Dalje prihodajlj.]